

**USTAVNOM SUDU
REPUBLIKE HRVATSKE**

HITNO!!!

**PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE PRIVREMENE MJERE PODNIJET
TEMELJEM ODREDBE ČL. 45. UZUSRH!!!**

- 1x

Predlagatelj: odvjetnik **DAMIR JELUŠIĆ**,
iz Kraljevice, Banj 64,
OIB 9979205847,
e-mail *immobilis@iskon.hr*

P R I J E D L O G

- za ocjenu suglasnosti odredaba čl. 69/4. i 70. Zakona o
odvjetništvu¹

I. Temeljem odredbe čl. 38. Ustavnog zakona o ustavnom sudu Republike Hrvatske², dalje kratkoće radi UZUSRH, u svojstvu predlagatelja, naslovnom Sudu podnosim predmetni Prijedlog za ocjenu suglasnosti odredaba čl. 69/4. i 70. Zakona o odvjetništvu, dalje kratkoće radi ZoO, s Ustavom Republike Hrvatske³, dalje kratkoće radi Ustav, smatrajući da je istima povrijeđeno nekoliko temeljnih ustavnopravnih vrednota, načela i odredaba posljedično čemu je isti u osporavanim odredbama odnosno dijelovima materijalnopravno protuustavan.

II. No, prije ustavnopravne argumentacije i elaboracije Prijedloga, predlagatelj naslovnom Sudu predlaže da do donošenja konačne odluke o predmetnom Prijedlogu, temeljem odredbe čl. 45. UZUSRH, donese privremenu mjeru kojom obustavlja izvršenje pojedinačnih akata ili radnji koje se poduzimaju osnovom navedenih odredaba ZoO-a jer bi njihovim izvršenjem mogle nastupiti teške i nepopravljive posljedice za

¹ Zakon o odvjetništvu (NN 09/94, 117/08, 50/09 - ispravak, 75/09 i 18/11)

² Ustavni zakon o ustavnom sudu Republike Hrvatske (NN 49/02 – pročišćeni tekst)

³ Ustav Republike Hrvatske (NN 85/10 – pročišćeni tekst i 5/14)

odvjetnike⁴ koji HOK-u žele podnijeti zahtjev za priznanje odvjetničke specijalnosti.

Dakle, temeljem povišeg, predlagatelj naslovnom Sudu predlaže da donese sljedeće

R J E Š E N J E

I. Na temelju odredbe članka 45. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske, do donošenja konačne odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske o suglasnosti s Ustavom članka 69/4. i 70. Zakona o odvjetništvu, privremeno se obustavlja izvršenje svih pojedinačnih akata i radnji koje se poduzimaju na temelju osporenih zakonskih odredaba.

II. Rješenje će se objaviti u Narodnim novinama.

III. Nastavno, predlagatelj osporava zakonske odredbe koje su po njegovom pravnom shvaćanju materijalno pravno protuustavne.

A) Odredba čl. 69/4. ZoO-a koja glasi:

...Smatrat će se da ispunjava uvjete za priznanje specijalnosti odvjetnik koji je najmanje pet godina s uspjehom obavljao pravne poslove u oblasti iz koje traži specijalnost, odnosno čiji radovi na temelju kojih je u toj oblasti stekao znanstveni stupanj magistra prava ili doktorat pravnih znanosti ili čiji drugi objavljeni radovi predstavljaju značajniji prilog unapređenju pravne znanosti ili prakse...

Citirana je zakonska odredba egzemplar nejasnog, nepreciznog i neodređenog normiranja što je protivno načelima pravne sigurnosti i vladavine prava.

Prema predlagateljevoj pravnoj interpretaciji navedene konfuzne i nemušte odredbe priznanje specijalnosti mogu zahtijevati tri skupine odvjetnika.

Prvo, odvjetnik koji je najmanje pet godina s uspjehom obavljao poslove u pravnoj oblasti iz koje traži specijalnost.

Drugo, odvjetnik koji je magistar ili doktor pravnih znanosti i čiji objavljeni radovi predstavljaju značajniji prilog unapređenju pravne znanosti ili prakse u pravnoj oblasti iz koje traži priznanje specijalnosti.

⁴ Izrazi u ovom Prijedlogu korišteni u muškom rodu, primjerice *odvjetnik* ili *sudac*, rodno su neutralni odnosno na jednak način obuhvaćaju muški i ženski rod.

Treće, odvjetnik čiji drugi objavljeni radovi predstavljaju značajniji prilog unapređenju pravne znanosti ili prakse.

Međutim, navedena odredba ostavlja širom otvorena vrata i za potpuno oprečne i drugačije pravne interpretacije, a iste su moguće jer je ova odredba primjer nedorečenog i nejasnog normiranja odnosno podnormiranosti što je protivno načelu pravne sigurnosti i ustavnopravnoj vrednoti vladavine prava normiranoj odredbom čl. 3. Ustava.

Judikatura naslovnog Suda o neodređenom i nepreciznom normiranju:

...Ustavni sud smatra nespornim da adresati pravne norme ne mogu stvarno i konkretno znati svoja prava i dužnosti te predvidjeti posljedice svojeg ponašanja ako pravna norma nije dovoljno određena i precizna. Zahtjev za određenošću i preciznošću pravne norme predstavlja "jedan od temeljnih elemenata načela vladavine prava" (presuda Europskog suda u predmetu Beian protiv Rumunjske, 6. prosinca 2007., zahtjev br. 30658/05, § 39: "... constitue l'un des éléments fondamentaux de l'Etat de droit") i ključan je za postanak i održanje legitimiteta pravnog poretka. On osigurava da demokratski legitimirani zakonodavac samostalno zakonom razrađuje temeljna prava i slobode, da izvršna i upravna vlast raspolažu jasnim zakonskim i podzakonskim regulatornim mjerilima za svoje odluke te da sudbena vlast i sudovi mogu provoditi kontrolu zakonitosti pravnog poretka (presuda njemačkog Saveznog ustavnog suda 1 BvR 370/07 od 27. veljače 2008., § 209). Kad se taj zahtjev ne poštuje, neodređeni i neprecizni zakoni ustavnopravno nedopušteno delegiraju dijelove ovlasti zakonodavca na subjektivno rješavanje od upravnih i sudbenih vlasti. Ustavni sud podsjeća da zahtjev za određenošću i preciznošću pravne norme nije samo semantički zahtjev koji traži da se odnos između njezina adresanta i adresata odvija uz što manje komunikacijske neodređenosti. Ti su zahtjevi temeljna mjerila za normativnu regulaciju svih slučajeva u kojima odgovor na pitanje iznalaženja i tumačenja mjerodavnog prava ne bi bio jednoznačan. Zahtjevi za određenošću i preciznošću pravne norme moraju se smatrati sastavnim dijelom načela vladavine prava na području svih grana prava, uključujući i područje izvršavanja kazne zatvora. Zahtjev za određenošću i preciznošću pravne norme ima pozitivni i negativni smisao. U pozitivnom smislu zahtjev za određenošću i preciznošću pravne norme znači da građani moraju moći iz njezina izričaja stvarno i konkretno znati svoja prava i obaveze kako bi im mogli prilagoditi svoje ponašanje. Pozitivni smisao zahtjeva za određenošću i preciznošću pravne norme neće biti ispunjen ako građani, kao savjesne i razumne osobe, nagađaju o njezinu smislu i sadržaju, a njezini se

primjenjivači razilaze u njezinu tumačenju i primjeni u konkretnim slučajevima. Prijeporna tumačenja neke pravne norme, koja rezultiraju neujednačenom praksom upravnih i sudskih tijela, predstavljaju sigurnu naznaku pogrešaka i nedostataka u njezinoj određenosti. Negativni smisao zahtjeva za određenošću i preciznošću pravne norme upućene tijelu državne vlasti znači da njezin izričaj mora vezati to tijelo tako da mu ne dopušta postupanje izvan svrhe određene njezinim sadržajem. To je važno i za postupanje tijela državne i javne uprave i za postupanje tijela sudbene vlasti. Prva smiju postupati samo na temelju dovoljno jasnih zakonskih mjerila koja ih pravno vezuju ili im pak dopuštaju određeni stupanj slobodne prosudbe (najčešće u obliku diskrecijske ocjene). U suprotnom bi ono ugrozilo slobodu građana od samovolje i zlorporabe državne vlasti, posebice u slučajevima mjera i radnji koje se poduzimaju prema njima bez njihova prethodnog znanja. Druga moraju kontrolirati zakonitost akata i postupanja primjenjivača pravnih normi na temelju jasnih i preciznih pravnih mjerila. Nedostaci u preciznosti pravne norme mogu onemogućiti i nadzor nad primjenom načela razmjernosti, odlučnog za ustavnopravno ograničenje prava ili slobode građana (članak 16. stavak 2. Ustava)⁵...

...Zahtjevi pravne sigurnosti i vladavine prava iz članka 3. Ustava traže da pravna norma bude dostupna adresatima i za njih predvidljiva, tj. takva da oni mogu stvarno i konkretno znati svoja prava i obaveze kako bi se prema njima mogli ponašati. Adresati pravne norme ne mogu stvarno i konkretno znati svoja prava i dužnosti te predvidjeti posljedice svojeg ponašanja ako pravna norma nije dovoljno određena i precizna. Zahtjev za određenošću i preciznošću pravne norme predstavlja jedan od temeljnih elemenata načela vladavine prava i ključan je za postanak i održanje legitimiteta pravnog poretka. Zahtjevi za određenošću i preciznošću pravne norme moraju se smatrati sastavnim dijelom načela vladavine prava na području svih grana prava jer bi njihovo zanemarivanje ugrozilo druge sastavnice načela pravne sigurnosti kao dijela načela vladavine prava, osobito zahtjeve za jedinstvenom primjenom prava te poštovanjem učinaka pravomoćnih presuda i drugih odluka tijela državne i javne vlasti. Zahtjev za određenošću i preciznošću pravne norme ima pozitivni i negativni smisao. U pozitivnom smislu zahtjev za određenošću i preciznošću pravne norme znači da građani moraju moći iz njezina izričaja stvarno i konkretno znati svoja prava i obaveze kako bi im mogli prilagoditi svoje ponašanje. Ako to ponašanje reguliraju dvije ili više pravnih normi, njihov donositelj mora osigurati njihovu jasnoću i predvidljivost i u pogledu sadržaja svake od njih i u pogledu učinka koji one stvaraju u svojem međuodnosu. Pozitivni smisao zahtjeva za određenošću i preciznošću pravne

⁵ Ustavni sud Republike Hrvatske broj U-I-3843/2007

norme, međutim, nije ispunjen ako građani, kao savjesne i razumne osobe, nagađaju o njezinu smislu i sadržaju, a njezini se primjenjivači često razilaze u njezinu tumačenju i primjeni u konkretnim slučajevima. Prijeporna tumačenja neke pravne norme, koja rezultiraju neujednačenom praksom upravnih i sudskih tijela, predstavljaju sigurnu naznaku pogrešaka i nedostataka u njezinoj određenosti. Negativni smisao zahtjeva za određenost i preciznost pravne norme upućene tijelu državne vlasti znači da njezin izričaj mora vezati to tijelo tako da mu ne dopušta postupanje izvan svrhe određene njezinim sadržajem. To je važno i za postupanje tijela državne i javne uprave i za postupanje tijela sudbene vlasti. Prva smiju postupati samo na temelju dovoljno jasnih zakonskih mjerila koja ih pravno vezuju ili im pak dopuštaju određeni stupanj slobodne prosudbe (najčešće u obliku diskrecijske ocjene). U suprotnom bi ono ugrozilo slobodu građana od samovolje i zlouporabe državne vlasti, posebice u slučajevima mjera i radnji koje se poduzimaju prema njima bez njihova prethodnog znanja. Druga moraju kontrolirati zakonitost akata i postupanje primjenjivača pravnih normi na temelju jasnih i preciznih pravnih mjerila. Pri tome, nedostaci u preciznosti pravne norme mogu onemogućiti nadzor nad primjenom načela razmjernosti, odlučnog za ustavnopravno ograničenje prava ili slobode građana (članak 16. stavak 2. Ustava)⁶...

Naravno, s obzirom da je navedeno normiranje protivno načelu vladavine prava ono je posljedično protivno i načelu ustavnosti normiranom odredbom čl. 5. Ustava.

Judikatura naslovnog Suda o načelima vladavine prava, ustavnosti i zakonitosti:

...Sukladno navedenom, Ustavni sud utvrđuje da, s obzirom na odredbe Ustava koje su danas na snazi, imunitet pojedinih državnih dužnosnika mora biti izrijeком priznat Ustavom. Budući da u Ustavu ne postoji izričita ovlast da se zakonom imunitet može priznati i drugim državnim dužnosnicima, izvan onih propisanih Ustavom, u postojećem ustavnopravnom poretku Republike Hrvatske ne postoji ustavnopravna mogućnost da se predsjedniku i članovima DSV-a zakonom prizna imunitet. Zakonodavac je osporenim člankom 8. Zakona o DSV-u proširio Ustavom određeni krug državnih dužnosnika koji imaju imunitet, a da za to nije imao ustavno ovlaštenje. Stoga članak 8. Zakona o DSV-u nije u skladu s člankom 5. stavkom 1. Ustava, prema kojem zakoni moraju biti u suglasnosti s Ustavom⁷...

...Mjerodavne ustavne odredbe za ocjenu suglasnosti druge rečenice članka 10. stavka 4. Pravilnika s Ustavom i zakonom

⁶ Ustavni sud Republike Hrvatske broj U-I-722/2009

⁷ Ustavni sud Republike Hrvatske broj:U-I-508/1996

su članci 3. i 5. Ustava, koji glase: "Članak 3. Sloboda, jednakost, nacionalna ravnopravnost i ravnopravnost spolova, mirotvorstvo, socijalna pravda, poštivanje prava čovjeka, nepovredivost vlasništva, očuvanje prirode i čovjekova okoliša, vladavina prava i demokratski višestranački sustav najviše su vrednote ustavnog poretka Republike Hrvatske i temelj za tumačenje Ustava." "Članak 5. U Republici Hrvatskoj zakoni moraju biti u suglasnosti s Ustavom, a ostali propisi i s Ustavom i sa zakonom. Svatko je dužan držati se Ustava i prava i poštivati pravni poredak Republike Hrvatske." Člankom 3. Ustava utvrđene su najviše vrednote ustavnog poretka Republike Hrvatske, među kojima i vladavina prava, koja se ostvaruje primjenom načela ustavnosti i zakonitosti. To je načelo utvrđeno člankom 5. Ustava. Kada je predmet ustavnosudske ocjene drugi propis, koji se u pravilu donosi radi provedbe zakona, on mora biti u skladu sa zakonom na temelju kojega je donesen, a potom i s Ustavom. U postupku ocjene zakonitosti i ustavnosti takvog propisa ispituje se, stoga, je li on donesen od ovlaštenog tijela, zatim je li donositelj imao zakonsko ovlaštenje za njegovo donošenje (pravna osnova donošenja), te je li drugi (podzakonski) propis po svom sadržaju u granicama koje je odredio zakon...Pravilnik je, na temelju članka 44. stavka 6. Zakona o koncesijama, donio ministar financija 15. siječnja 2009., a stupio je na snagu, suglasno članku 15., danom objave u "Narodnim novinama", to jest 21. siječnja 2009. Iz citiranog članka 44. Zakona o koncesijama razvidno je da ministru financija nije dana ovlast da Pravilnikom propisuje red uračunavanja ispunjenja obveza te Ustavni sud stoga ocjenjuje da druga rečenica članka 10. stavka 4. Pravilnika nije po svom sadržaju u granicama ovlasti određenim tim člankom Zakona o koncesijama, čime je povrijeđena vladavina prava (članak 3. Ustava), a osobito načelo ustavnosti i zakonitosti (članak 5. Ustava), kao njezin sastavni dio⁸...

...Člankom 3. Ustava utvrđene su najviše vrednote ustavnog poretka Republike Hrvatske, među kojima i vladavina prava, koja se ostvaruje primjenom načela ustavnosti i zakonitosti. To je načelo utvrđeno člankom 5. stavkom 1. Ustava. Načelo ustavnosti i zakonitosti zahtijeva da zakoni moraju biti u suglasnosti s Ustavom, a ostali propisi u skladu i s Ustavom i sa zakonom, što uključuje i zahtjev da zakoni odnosno drugi propisi, budu doneseni u Ustavom odnosno zakonom predviđenom postupku, odnosno u okviru ovlasti koje utvrđuje Ustav ili (na temelju ustavne odredbe) zakon...Zbog izloženih razloga, Ustavni sud je ocijenio da je osporena Odluka u nesuglasnosti s odredbama ZPU-a, napose njegovim člancima 10., 11. i 28., čime je povrijeđena vladavina prava (članak 3.), osobito načelo ustavnosti i zakonitosti (članak 5.) Ustava kao njezin

⁸ Ustavni sud Republike Hrvatske broj U-II-755/2011

sastavni dio. Pritom Ustavni sud napominje da je istovrsno stajalište u sličnim predmetima već izrazio u više svojih odluka (U-II-1414/2003, U-II-1610/2003 i U-II-1641/2003, sve od 28. rujna 2004., objavljene u "Narodnim novinama" broj 141/04.; U-II-753/2005 od 13. srpnja 2005., objavljena u "Narodnim novinama" broj 88/05.)⁹...

...Zakon o sudovima izrijekom je obvezao ministra pravosuđa da u određenom roku od stupanja Zakona na snagu donese Sudski poslovnik. Provedbeni propisi, uključujući i Sudski poslovnik, koji su bili na snazi do stupanja na snagu Zakona o sudovima, prijelaznim su odredbama tog Zakona ostavljeni na snazi, ali samo pod uvjetom da nisu u suprotnosti s njegovim odredbama, odnosno samo do trenutka kad ministar donese nove propise za provedbu Zakona na donošenje kojih je po zakonu obavezan. Zakon o sudovima ne poznaje, dakle, mogućnost da ministar pravosuđa određena pitanja, koja je ovlašten uređivati, uredi na način da donese izmjene odnosno dopune provedbenih propisa koji su bili na snazi prije njegova donošenja i koji su bili doneseni na temelju ovlaštenja sadržanog u zakonu koji je prestao važiti. Stoga osporeni akti nisu u suglasnosti s člankom 68. stavkom 1. i člankom 157. stavcima 1. i 2. Zakona o sudovima, slijedom čega postoji i njihova nesuglasnost s načelom ustavnosti i zakonitosti, sadržanim u članku 5. Ustava i s načelom vladavine prava, koje je sadržano u članku 3. Ustava¹⁰...

...Iz sadržaja prethodno navedenih odredbi Zakona proizlazi da se komunalne djelatnosti, a time i opskrba pitkom vodom mora obavljati na svrhovit, trajni i kvalitetan način. Da bi se udovoljilo tim zahtjevima korisnici komunalnih usluga moraju na propisani način i u određenim rokovima izvršavati svoju obvezu, odnosno platiti cijenu isporučene komunalne usluge, znajući za posljedice koje je za neizvršavanje obveze propisao objektivni pravni poredak. U konkretnom slučaju naplata dospjelih, a neplaćenih potraživanja za isporučenu pitku vodu treba se ostvarivati u parničnom i ovršnom postupku, na temelju i u skladu s odredbama mjerodavnih zakona koji čine objektivni pravni poredak Republike Hrvatske. Stoga je stajalište Ustavnog suda da donositelj Odluke uređivanjem normativnog sadržaja članka 5. Odluke nije mogao autonomno, bez zakonskog ovlaštenja urediti uvjete za prisilno isključenje vode kada korisnik ne plati cijenu za izvršenu uslugu, odnosno potrošenu pitku vodu. Slijedom svega iznesenog, Ustavni sud utvrđuje da je članak 5. Odluke u nesuglasnosti s Ustavom i Zakonom, čime je povrijeđeno načelo ustavnosti i zakonitosti propisano člankom 5. stavkom 1. Ustava¹¹...

⁹ Ustavni sud Republike Hrvatske broj U-II-57/2006

¹⁰ Ustavni sud Republike Hrvatske broj U-II-248/2006 i U-II-584/2009

¹¹ Ustavni sud Republike Hrvatske broj U-II-1711/2002

...Ustavni sud je ocijenio da je osporena odredba Pravilnika nesuglasna odredbi članka 5. stavka 1. Ustava, koja propisuje: "U Republici Hrvatskoj zakoni moraju biti u suglasnosti s Ustavom, a ostali propisi s Ustavom i zakonom". Ovo iz razloga što se radi o podzakonskom aktu koji ne smije biti u nesuglasju s odredbama Zakona o telekomunikacijama i načelima ZO¹²...

...Ustavni sud smatra da je na taj način donositelj osporenog Pravilnika prekoračio svoje ovlasti u donošenju Pravilnika jer je jedan pravni odnos uredio na način koji nema uporišta u zakonu, odnosno koji je u potpunosti suprotan zakonskom uređenju. Pored toga, ukinuta odredba nije sukladna niti Ustavu zbog svoje protivnosti načelu ustavnosti i zakonitosti iz članka 5. stavka 1. Ustava, prema kojem zakoni moraju biti u skladu s Ustavom, a ostali propisi i s Ustavom i sa zakonom. Načelo ustavnosti i zakonitosti, naime, nalaže da propisi manje pravne snage budu sukladni propisima višeg ranga¹³...

B) Odredba čl. 70. ZoO-a koja glasi:

...1) Odvjetnička društva se već prigodom registracije mogu opredijeliti za pružanje pravne pomoći samo u određenoj pravnoj oblasti. U tom se slučaju specijalizacija društva obvezatno ističe u njegovu nazivu.

(2) Odvjetničkom društvu priznat će se specijalizacija ako je barem kojem od odvjetnika - članova društva ili odvjetnika koji rade u društvu ona priznata u skladu s odredbama članka 69. ovoga Zakona...

Citirana zakonska odredba pravo na priznanje specijalnosti daje samo odvjetničkim društvima pa predlagatelj smatra da je ista ustavnopravno neprihvatljiva odnosno protuustavna jer u kontekstu priznavanja specijalizacije iz nejasnih i nedokučivih, ali svakako ne opravdanih, razumnih i objektivnih, razloga zakonski privilegira odvjetnička društva dajući im ekskluzivitet u pravu na priznanje specijalizacije i pravu na isticanje specijalnosti u nazivu društva istodobno, s druge strane, a u pogledu ovih prava, deprivilegirajući, diskriminirajući i u nejednak pravni položaj pred Zakonom dovodeći i stavljajući ostale ZoO-om priznate organizacijske oblike bavljenja odvjetničkom djelatnošću.

¹² Ustavni sud Republike Hrvatske broj:U-II-2188/2001

¹³ Ustavni sud Republike Hrvatske broj:U-II-931/2007

Jer, odredbom je čl. 4/1. ZoO-a propisano da odvjetnik odvjetničku djelatnost može obavljati samostalno, u zajedničkom uredu ili u odvjetničkom društvu.

Ergo, ZoO odvjetnicima daje pravo i mogućnost da odvjetničku djelatnost obavljaju u tri organizacijska odnosno ustrojstvena oblika, pa predlagatelj ne vidi nijedan objektivan, opravdan i/ili razuman razlog zbog kojeg samostalni i zajednički odvjetnički ured nemaju zakonsko pravo na priznanje specijalnosti, posebice ako neki od odvjetnika zaposlenih u istima ima priznatu specijalnost.

Zato je, po predlagateljevom ustavnopravnom shvaćanju, navedena odredba protuustavna jer je u nesuglasju s dvjema najvišim vrednotama ustavnopravnog poretka normiranim odredbom čl. 3. Ustava, vrednotama jednakosti i vladavine prava, odredbom čl. 5. Ustava koja normira načelo ustavnosti, odredbom čl. 14/1. Ustava koja zabranjuje diskriminaciju i odredbom čl. 14/2. Ustava kojom je propisano da su pred zakonom svi jednaki.

Judikatura naslovnog suda o ustavnoj vrednoti jednakosti i načelu jednakosti sviju pred zakonom:

...Odredba članka 6. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o referendumu kojom se ograničava pravo sudjelovanja hrvatskih državljana na državnom referendumu tako da to pravo imaju samo oni hrvatski državljani koji imaju prebivalište i prebivaju u Republici Hrvatskoj najmanje godinu dana bez prekida do dana održavanja referenduma nije u suglasnosti ni s člankom 14. stavkom 2. Ustava, i to višestruko. Ponajprije ona čini nejednakim pred zakonom hrvatske državljane koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj s hrvatskim državljanima koji imaju prebivalište u Republici Hrvatskoj. No ona je protuustavna i zbog toga što čini nejednakim dvije kategorije hrvatskih državljana koji imaju prebivalište u Republici Hrvatskoj. To stoga što pravo sudjelovanja na državnom referendumu daje samo onim hrvatskim državljanima koji imaju prebivalište u Republici Hrvatskoj koji u njoj prebivaju najmanje godinu dana bez prekida do dana održavanja referenduma¹⁴...

...U rješenju, broj: U-I-4660/2004 od 20. travnja 2006., Ustavni sud je izrazio pravno stajalište da "pitanje jednakosti u primjeni zakona, pa i pitanja socijalne pravednosti, nije moguće razmatrati unutar dviju društvenih skupina koje nemaju jednak pravni položaj, to jest unutar skupina od kojih na jednu utječu ovdje sporna prava odnosno obveze, a na drugu ne utječu. To je pitanje moguće razmatrati

¹⁴ Ustavni sud Republike Hrvatske broj U-I-2051/2007

samo unutar iste društvene skupine, one na koju se sporna prava i obveze odnose". Budući da se u ovom ustavnosudskom postupku radi o adresatima koji po svojim pravnim značajkama, mjerodavnim za primjenu ZID ZPBPZ-a iz 1998., čine jednu (istu) društvenu skupinu u jednakom pravnom položaju, Ustavni sud ocjenjuje nesuglasnim s načelima jednakosti pred zakonom i vladavine prava stvaranje nejednakosti unutar te skupine u pitanju mogućnosti ostvarenja prava propisanih ZID ZPBPZ-om iz 1998., koju nejednakost uzrokuje članak 4. ZID ZPBPZ-a iz 2001¹⁵...

...Sukladno prethodnim navodima, osporenim dijelom odredbe članka 13. stavka 5. Zakona povrijeđena je odredba članka 14. stavka 2. Ustava kojom se jamči jednakost svih pred zakonom. To stoga što su osobe koje su stekle diplome i druge isprave na visokim vojnim ili vjerskim učilištima na području bivše SFRJ nakon 25. lipnja 1991. godine, a prije 8. listopada 1991. godine, primjenom te odredbe dovedene u nejednak položaj pred zakonom u odnosu prema onim koje su istovjetne isprave stekle u istim institucijama do 25. lipnja 1991. godine¹⁶...

...Sukladno prethodnim navodima, Sud utvrđuje da je osporenom odredbom članka 17. stavka 1. Zakona o priznavanju istovrijednosti stranih školskih svjedodžbi i diploma povrijeđena odredba članka 14. stavka 2. Ustava kojom se jamči jednakost svih pred zakonom. To stoga što bi osobe koje su stekle školske svjedodžbe, diplome i druge javne isprave na području bivše SFRJ nakon 25. lipnja 1991. godine, a do 8. listopada 1991. godine, primjenom te odredbe bile dovedene u nejednak položaj pred zakonom u odnosu prema onima koji su takve isprave stekli na istom području do 25. lipnja 1991. godine. Zbog svega navedenog Sud ocjenjuje da odredba članka 17. stavka 1. Zakona o priznavanju istovrijednosti stranih školskih svjedodžbi i diploma nije u suglasnosti s odredbom članka 14. stavka 2. Ustava Republike Hrvatske¹⁷...

...Osporena odredba suprotna je i članku 14. stavku 2. Ustava, kojim je propisano: Svi su pred zakonom jednaki. Ustavni sud utvrđuje da se samo u znanstvenom području biomedicine i zdravstva osporenom odredbom propisuje da se znanstvenicima s tog područja ne priznaju znanstveni radovi s više od deset autora, te se time ti znanstvenici stavljaju u nejednak položaj u odnosu na sve ostale znanstvenike¹⁸...

Judikatura naslovnog Suda o načelima vladavine prava, ustavnosti i zakonitosti:

¹⁵ Ustavni sud Republike Hrvatske broj U-I-2510/2001

¹⁶ Ustavni sud Republike Hrvatske broj U-I-534/2002

¹⁷ Ustavni sud Republike Hrvatske broj U-I-860/1998

¹⁸ Ustavni sud Republike Hrvatske broj U-II-33/2006

...Sukladno navedenom, Ustavni sud utvrđuje da, s obzirom na odredbe Ustava koje su danas na snazi, imunitet pojedinih državnih dužnosnika mora biti izričito priznat Ustavom. Budući da u Ustavu ne postoji izričita ovlast da se zakonom imunitet može priznati i drugim državnim dužnosnicima, izvan onih propisanih Ustavom, u postojećem ustavnopravnom poretku Republike Hrvatske ne postoji ustavnopravna mogućnost da se predsjedniku i članovima DSV-a zakonom prizna imunitet. Zakonodavac je osporenim člankom 8. Zakona o DSV-u proširio Ustavom određeni krug državnih dužnosnika koji imaju imunitet, a da za to nije imao ustavno ovlaštenje. Stoga članak 8. Zakona o DSV-u nije u skladu s člankom 5. stavkom 1. Ustava, prema kojem zakoni moraju biti u suglasnosti s Ustavom¹⁹...

...Mjerodavne ustavne odredbe za ocjenu suglasnosti druge rečenice članka 10. stavka 4. Pravilnika s Ustavom i zakonom su članci 3. i 5. Ustava, koji glase: "Članak 3. Sloboda, jednakost, nacionalna ravnopravnost i ravnopravnost spolova, mirotvorstvo, socijalna pravda, poštivanje prava čovjeka, nepovredivost vlasništva, očuvanje prirode i čovjekova okoliša, vladavina prava i demokratski višestranački sustav najviše su vrednote ustavnog poretka Republike Hrvatske i temelj za tumačenje Ustava." "Članak 5. U Republici Hrvatskoj zakoni moraju biti u suglasnosti s Ustavom, a ostali propisi i s Ustavom i sa zakonom. Svatko je dužan držati se Ustava i prava i poštivati pravni poredak Republike Hrvatske." Člankom 3. Ustava utvrđene su najviše vrednote ustavnog poretka Republike Hrvatske, među kojima i vladavina prava, koja se ostvaruje primjenom načela ustavnosti i zakonitosti. To je načelo utvrđeno člankom 5. Ustava. Kada je predmet ustavnosudske ocjene drugi propis, koji se u pravilu donosi radi provedbe zakona, on mora biti u skladu sa zakonom na temelju kojega je donesen, a potom i s Ustavom. U postupku ocjene zakonitosti i ustavnosti takvog propisa ispituje se, stoga, je li on donesen od ovlaštenog tijela, zatim je li donositelj imao zakonsko ovlaštenje za njegovo donošenje (pravna osnova donošenja), te je li drugi (podzakonski) propis po svom sadržaju u granicama koje je odredio zakon...Pravilnik je, na temelju članka 44. stavka 6. Zakona o koncesijama, donio ministar financija 15. siječnja 2009., a stupio je na snagu, suglasno članku 15., danom objave u "Narodnim novinama", to jest 21. siječnja 2009. Iz citiranog članka 44. Zakona o koncesijama razvidno je da ministru financija nije dana ovlast da Pravilnikom propisuje red uračunavanja ispunjenja obveza te Ustavni sud stoga ocjenjuje da druga rečenica članka 10. stavka 4. Pravilnika nije po svom sadržaju u granicama ovlasti određenim tim člankom Zakona o koncesijama, čime je povrijeđena vladavina prava (članak 3.

¹⁹ Ustavni sud Republike Hrvatske broj:U-I-508/1996

Ustava), a osobito načelo ustavnosti i zakonitosti (članak 5. Ustava), kao njezin sastavni dio²⁰...

...Člankom 3. Ustava utvrđene su najviše vrednote ustavnog poretka Republike Hrvatske, među kojima i vladavina prava, koja se ostvaruje primjenom načela ustavnosti i zakonitosti. To je načelo utvrđeno člankom 5. stavkom 1. Ustava. Načelo ustavnosti i zakonitosti zahtijeva da zakoni moraju biti u suglasnosti s Ustavom, a ostali propisi u skladu i s Ustavom i sa zakonom, što uključuje i zahtjev da zakoni odnosno drugi propisi, budu doneseni u Ustavom odnosno zakonom predviđenom postupku, odnosno u okviru ovlasti koje utvrđuje Ustav ili (na temelju ustavne odredbe) zakon...Zbog izloženih razloga, Ustavni sud je ocijenio da je osporena Odluka u nesuglasnosti s odredbama ZPU-a, napose njegovim člancima 10., 11. i 28., čime je povrijeđena vladavina prava (članak 3.), osobito načelo ustavnosti i zakonitosti (članak 5.) Ustava kao njezin sastavni dio. Pritom Ustavni sud napominje da je istovrsno stajalište u sličnim predmetima već izrazio u više svojih odluka (U-II-1414/2003, U-II-1610/2003 i U-II-1641/2003, sve od 28. rujna 2004., objavljene u "Narodnim novinama" broj 141/04.; U-II-753/2005 od 13. srpnja 2005., objavljena u "Narodnim novinama" broj 88/05.)²¹...

...Zakon o sudovima izrijeком je obvezao ministra pravosuđa da u određenom roku od stupanja Zakona na snagu donese Sudski poslovnik. Provedbeni propisi, uključujući i Sudski poslovnik, koji su bili na snazi do stupanja na snagu Zakona o sudovima, prijelaznim su odredbama tog Zakona ostavljeni na snazi, ali samo pod uvjetom da nisu u suprotnosti s njegovim odredbama, odnosno samo do trenutka kad ministar donese nove propise za provedbu Zakona na donošenje kojih je po zakonu obavezan. Zakon o sudovima ne poznaje, dakle, mogućnost da ministar pravosuđa određena pitanja, koja je ovlašten uređivati, uredi na način da donese izmjene odnosno dopune provedbenih propisa koji su bili na snazi prije njegova donošenja i koji su bili doneseni na temelju ovlaštenja sadržanog u zakonu koji je prestao važiti. Stoga osporeni akti nisu u suglasnosti s člankom 68. stavkom 1. i člankom 157. stavcima 1. i 2. Zakona o sudovima, slijedom čega postoji i njihova nesuglasnost s načelom ustavnosti i zakonitosti, sadržanim u članku 5. Ustava i s načelom vladavine prava, koje je sadržano u članku 3. Ustava²²...

...Iz sadržaja prethodno navedenih odredbi Zakona proizlazi da se komunalne djelatnosti, a time i opskrba pitkom vodom mora obavljati na svrhovit, trajni i kvalitetan način. Da bi se udovoljilo tim zahtjevima korisnici komunalnih usluga

²⁰ Ustavni sud Republike Hrvatske broj:U-II-755/2011

²¹ Ustavni sud Republike Hrvatske broj:U-II-57/2006

²² Ustavni sud Republike Hrvatske broj:U-II-248/2006 i U-II-584/2009

moraju na propisani način i u određenim rokovima izvršavati svoju obvezu, odnosno platiti cijenu isporučene komunalne usluge, znajući za posljedice koje je za neizvršavanje obveze propisao objektivni pravni poredak. U konkretnom slučaju naplata dospjelih, a neplaćenih potraživanja za isporučenu pitku vodu treba se ostvarivati u parničnom i ovršnom postupku, na temelju i u skladu s odredbama mjerodavnih zakona koji čine objektivni pravni poredak Republike Hrvatske. Stoga je stajalište Ustavnog suda da donositelj Odluke uređivanjem normativnog sadržaja članka 5. Odluke nije mogao autonomno, bez zakonskog ovlaštenja urediti uvjete za prisilno isključenje vode kada korisnik ne plati cijenu za izvršenu uslugu, odnosno potrošenu pitku vodu. Slijedom svega iznesenog, Ustavni sud utvrđuje da je članak 5. Odluke u nesuglasnosti s Ustavom i Zakonom, čime je povrijeđeno načelo ustavnosti i zakonitosti propisano člankom 5. stavkom 1. Ustava²³...

...Ustavni sud je ocijenio da je osporena odredba Pravilnika nesuglasna odredbi članka 5. stavka 1. Ustava, koja propisuje: "U Republici Hrvatskoj zakoni moraju biti u suglasnosti s Ustavom, a ostali propisi s Ustavom i zakonom". Ovo iz razloga što se radi o podzakonskom aktu koji ne smije biti u nesuglasju s odredbama Zakona o telekomunikacijama i načelima ZOO²⁴...

III. Slijedom poviše ustavnopravne argumentacije i elaboracije predlagatelj predlaže naslovnom sudu da po provedbi ustavnosudskog postupka donese sljedeću

O D L U K U

I. Pokreće se postupak za ocjenu suglasnosti odredaba čl. 69/4. i 70. Zakona o odvjetništvu s Ustavom Republike Hrvatske, te se iste ukidaju u cijelosti.

II. Odluka će se objaviti u Narodnim novinama.

Kraljevica, 24. ožujka 2014.

odvjetnik **DAMIR JELUŠIĆ**

²³ Ustavni sud Republike Hrvatske broj U-II-1711/2002

²⁴ Ustavni sud Republike Hrvatske broj U-II-2188/2001

